

Wijkportret Tilburg Noord

Auteur: Berny van de Donk
Fotografie: Pieter de Ruijter

Beste lezer,

Voor u ligt het wijkportret van Tilburg Noord, onderdeel van het CASTatelier 'Wijk vol Energie'. Dit portret is ontwikkeld door CAST, Centrum voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg e.o.

Een portret, waarin betrokken inwoners en ondernemers uit Tilburg Noord hun licht laten schijnen op de vele zichtbare en verborgen kwaliteiten van hun wijk. Een wijk met nog meer kansen, maar ook stevige uitdagingen. Via het portret slaagt Berny van de Donk er op geweldige wijze in om de wijk een gezicht te geven. Maar het geeft bovenal kleur aan de enorme diversiteit in en van de wijk.

Actieve inwoners en ondernemers zoeken in de PACT-aanpak samen met betrokken professionals naar de sleutel om deze prachtwijk ook in de toekomst te laten schitteren, om Tilburg Noord een welverdiende glansrijke toekomst te geven. Daarvoor kunnen veel zaken hetzelfde blijven, maar de uitdaging is om de fysieke ontwikkeling van de wijk te verbinden met de sociale uitdagingen van de wijk als armoede en gezondheid, maar ook bredere en complexe maatschappelijke opgaven als de energietransitie en klimaatadaptatie.

De oplossing van deze complexe puzzel ligt voor het grijpen, de wijk zit immers vol energie. Maar het vraagt ook een brede betrokkenheid en verantwoordelijkheid van zoveel mogelijk mensen uit de wijk.

Hun inbreng zorgt er voor dat we Tilburg-Noord in meerdere opzichten weer 'kloppend' maken. Het wijkportret helpt ons daarbij. De visie van inwoners en ondernemers uit de wijk wordt op deze wijze tastbaar en helpt om elkaars belangen te zien en samen de schouders te zetten onder deze opgaven.

Met hartelijke groet,

Mario Jacobs
Wijkwethouder Tilburg Noord,
Gemeente Tilburg

Dinotra

'Nul komma nul struik, dat wordt snikheet in de zomer!'

Pas een jaar woont Dinotra met haar twee dochterjes in een Stokhasseltse huurwoning. Ze verhuisde noodgedwongen van een groot pand aan het Wilhelminapark naar deze veel kleinere maisonette. 'Ik moet nog steeds wennen aan die verandering. De mensen zijn meer op zichzelf in Noord. Ik praat met iedereen en ontdekte dat de burens elkaar niet kennen. Mijn allerliefste droom zou zijn dat we goeiedag zeggen, dan zou ik me een stuk prettiger voelen.'

Ze woonde op veel plekken in de stad, altijd binnen de ringbanen. 'Van hartje centrum tot Oud-Zuid. Ik ben geboren en getogen Tilburgse. Dat verbaast veel mensen,' zegt Dinotra lachend, 'maar ik ben het wel. Ik trek bovendien mijn mond nog weleens open en zet me graag in voor de wijk. Ik was ooit wijkvoorzitter in Korvel & Sint Anna. In deze nieuwe omgeving kijk ik even de kat uit de boom, al ga ik wel naar buurtbijeenkomsten.'

Zo was ze laatst bij een avond over de toekomst van Tilburg-Noord. Daar liet een adviseur van buiten Tilburg haar licht schijnen over ruimtelijke verbeteringen. 'Ze had het over het Wagnerplein, en sprak dat uit op z'n Duits. Maar zo zeggen wij dat niet, wij gebruiken de zachte g. Ik bedoel daarmee dat we niet per se telkens experts van buiten moeten halen om over de buurt te praten. We kunnen veel zelf. Verdiep je in ieder geval eerst écht in wat er leeft.'

Dinotra snapt dat er bij een ontwerp heel veel dingen tegelijk spelen. 'Zo'n plein moet én duurzaam, én groen én genoeg plaats bieden aan auto's en marktkramen. Da's lastig maar niet onmogelijk. In Parijs zag ik prachtige oplossingen, met overal groenstroken. Daar kan het dus wel. Als ik dan naar het Wagnerplein kijk...nul komma nul struik. Dat wordt snikheet in de zomer! Wat dat betreft ben ik blij met die bomen voor mijn huis, dat scheelt echt als de zon staat te branden.'

Op dit moment zijn het vooral de winters die haar zorgen baren. Ze is druk in discussie met de woningcorporatie over de stookkosten. 'Ik ben hier twee keer zoveel geld kwijt. Terwijl dat huis drie keer zo groot was.'

Toen ik voorstelde om uit eigen zak een zonneboiler op het dak te zetten werd me dat door de corporatie afgeraden. "Zou u dat nou wel doen, mevrouw, investeren in een huurwoning?" Dat zegt alles.' De kozijnen zijn rot, het dubbelglas is versleten. Mijn kinderen zitten klappertandend aan het ontbijt en als er vrienden op visite komen nemen ze op eigen initiatief sloffen mee.

Hassiba

'Het valt me op dat ik vaak verreweg de jongste ben'

Ze komt op veel plekken in de wijk, kent veel mensen en binnenkort gaat ze aan de slag als T-Reporter voor Omroep Tilburg. De 15-jarige Hassiba doorkruist graag de straten en pleinen van Tilburg-Noord. 'Ik vind het hier gewoon erg leuk, iedereen heeft een goede band met elkaar. Een soort familiegevoel.' Ze is op haar jonge leeftijd al zeer begaan met de buurt. 'Mijn eerste item voor Omroep Tilburg ging over zwerfafval. Ik vroeg mensen waarom ze dat plastic flesje niet even konden weggooien.'

'Mijn favoriete plaatsen? Dat zijn er best veel. In het Quirijnstokpark kan ik gezellig met vrienden praten. Op straat kom ik altijd wel iemand tegen die ik ken. Vroeger kwam ik op woensdag vaak in de Drieburcht, je kon dan gratis sporten. Basketbal, voetbal, hockey. Voetballen doe ik nog steeds, vooral freestyle. En vanaf volgend jaar ga ik dat ook in het theater doen, met Corpo Maquina.'

In de toekomst mag de wijk van Hassiba veel groener worden. Met veel minder troep op straat en misschien ook minder auto's. 'Ze zijn op zich onmisbaar, maar je zou ze pas vanaf een bepaalde afstand moeten gebruiken. Daar kunnen we vast iets technisch op verzinnen, toch? Verder mag het allemaal wat mooier worden, ik zie nog te veel verwaarloosde flats. En meer verlichting, dat is echt een ding in Tilburg-Noord. Sowieso moeten ze kapotte lampen sneller repareren. Of moet ik er soms zélf een peertje in gaan draaien?'

'De gemeente vraagt me regelmatig om mee te denken over de toekomst van deze wijk. Dat doe ik graag, maar het valt me op dat ik vaak verreweg de jongste ben. Er zijn meestal alleen ouderen. Dan denk ik: is het mijn of is het jullie toekomst? We moeten iets organiseren dat jongeren trekt. Doe iets met muziek, of lok ze met een voetbaldemonstratie.'

Het valt Hassiba trouwens op dat veel van haar leeftijdsgenoten niet weten wat ze moeten geloven. 'Ze horen zo'n man als Trump zeggen dat klimaatverandering onzin is en denken dan dat het niet zo'n vaart zal lopen. Door dat *fake news* raken ze in de war. We moeten ze echt wakker schudden!'

Wat ze later gaat doen? Wil ze journalist worden en haar generatie kritisch leren denken? 'Ik weet het nog niet zeker, ik bezoek allerlei open dagen van scholen. Misschien iets economisch? Ik ga in ieder geval geen journalistiek studeren. Die voorzitter van Omroep Tilburg heeft dat ook niet gedaan en hij is best ver gekomen in die wereld.'

Veerle

'Juist die groene rand biedt oplossingen'

'De bibliotheek op de Schans was mijn favoriete plek, daar wóonde ik ongeveer toen ik klein was.' Veerle kent Tilburg-Noord goed en denkt met veel plezier terug aan haar jonge jaren in de Heikant. Vanaf haar twintigste woonde ze een paar decennia elders, van Randstad tot Reeshof, maar inmiddels is ze alweer 15 jaar domweg gelukkig in Quirijnstok. 'Natuurlijk, op sommige plekken is het een rauwe wijk, dat is niet veel veranderd in 45 jaar. Ik kreeg daar het nodige van mee, mijn vader was leraar randgroepjongeren, zoals dat heette in die tijd. Hij nam die jongeren soms mee naar huis. Dan leer je van jongs af aan hoe buurten sociaal in elkaar zitten.'

Met zo'n paplepel is het niet vreemd dat Veerle zelf later politiek actief werd. Ze was volksvertegenwoordiger in de gemeente, in de provincie en sinds 2019 bekleedt ze die positie in het waterschap. In haar dagelijks leven staat de politieke radar nooit uit. 'Als ik boodschappen doe op het Wagnerplein zie ik de sociale problemen op de gezichten van mensen, ik merk het aan hun lichaamshouding. Al dat beleid van de afgelopen tientallen jaren heeft daar niks in kunnen betekenen.'

Ze ziet tegelijkertijd enorme kwaliteiten. 'Ik voel me bevoorrecht op deze plek, aan de rand van Tilburg. Met alle grootstedelijke voorzieningen op 10 minuten fietsen én het groene buitengebied op loopafstand. Ik steek bijna dagelijks met mijn hond de Vlashoflaan over, lekker wandelen en

even kletsen met de pony's. Natuurlijk staat dat gebied onder druk, ontwikkelaars zijn dol op lege weilanden. Als je niet oplet staat het vol met logistieke dozen. Dat zou eeuwig zonde zijn want juist dat groen biedt oplossingen voor de problemen uit Noord. Ontsluit het beter, laat kinderen ontdekken waar voedsel vandaan komt, doe dat samen met onderwijs en innovatieve bedrijven zoals de Duinboeren of zo'n burgerinitiatief als Herenboeren.'

Toch waakt zij ervoor om met pasklare antwoorden te komen. 'Hoe je de weg ernaar toe organiseert, dáár zit de essentie. De plots weer opgelaaide aandacht voor Tilburg-Noord verrast me dan een beetje. Maar laten we het nu 'n keer goed doen en vólhouden. Het is een zaak van lange adem. Die vicieuze cirkel van decennia moet worden doorbroken. En dat kan alleen als je fysiek en sociaal met elkaar weet te verbinden. Niet *top down*, met een paar sessies voor bewoners als schaamlap.

Ontwerp eerst een goed proces, oefen met directe democratie waarbij het continue gesprek met bewoners voorop staat. Zoek hen op, koester laagdrempelige plekken als scholen en kleine buurthuizen, bouw er liefst een paar bij. De noodzaak om elkaar te ontmoeten is nog nooit zo groot geweest.'

Ilias & Abdellah

'De woningcorporatie zou hier alles circulair moeten bouwen'

Ilias en Abdellah doen graag verslag van hun leven in Tilburg-Noord. Ze zitten vol verhalen over de mooie tijd die ze er als kind doorbrachten. Ilias zit in het eindexamenjaar op Cobbenhagen, Abdellah studeert Social Studies bij Fontys. Ze zijn klaar om hun vleugels uit te slaan, de wijde wereld in te trekken. Toch zit Noord hun aan het hart gebakken en met plezier zetten zij zich daar vol voor in.

'We zijn allebei oudleerling van de IMC Weekendschool,' vertelt Abdellah, 'daar maak je kennis met mensen die allerlei bijzondere beroepen uitoefenen. Architect, advocaat of journalist. Dat zijn hele andere werelden die je hier niet zo makkelijk leert kennen. Die lessen hebben me echt geholpen om goede keuzes te maken voor de toekomst. Die studie bij Fontys, dat past echt bij mij weet ik nu.'

In hun vroege jeugd waren ze dikwijls buiten te vinden. De herinneringen aan lange voetbaldagen zijn nog vers. 'Wedstrijdjes deden we, potjes 6 tegen 6, de winnaar blijft staan. Later speelden we met hele elftallen. De Mascagniflat tegen de Pucciniflat. Ik woonde niet echt in de Mascagniflat, maar ze hadden een keeper nodig.' lacht Ilias. Abdellah herkent het gevoel. 'Ik loop vaak naar huis langs het Johan Cruyff veldje, en dan zie ik de kleintjes met hetzelfde plezier voetballen. Dat doet me goed.'

Via die weekendschool rolden ze in de Jongerenadviesraad. 'We doen allerlei

dingen, geven adviezen aan de gemeente én we blijven zelf leren. Zo gaan we volgende maand op bezoek bij de gemeenteraad' zegt Ilias. 'Er wordt naar ons geluisterd. Een goed voorbeeld vind ik de komst van Domino's Pizza naar het Wagnerplein. Dat was de uitkomst van een enquête die wij hadden georganiseerd.' Abdellah denkt dat de wijk ten goede is veranderd. 'Er zijn volgens mij meer mogelijkheden. Vroeger waren er ook plannen en ideeën, er werd alleen nooit iets mee gedaan. Nu wel. Kijk maar naar dat nieuwe pannaveldje achter de Mahlerflat.'

Ilias is op school bezig met een project over circulair bouwen. 'Ik zou alle huizen zo ontwerpen. Dat is op de eerste plaats heel goed voor het milieu, want je kunt alles hergebruiken. Het is vooral ook handig omdat je de woningen telkens goedkoop aan kunt passen aan de eisen van de tijd. Circulair bouwen is in het begin misschien wat duurder, maar op termijn haal je dat er makkelijk uit. We zouden als jongeren hierover moeten gaan praten met de woningcorporatie, zij hebben de meeste woningen.' Verder wil Ilias dat de natuur direct aan de rand van de wijk niet wordt volgebouwd. 'Ik fiets daar vaak met vrienden, dan praten we met elkaar, kijken wat om ons heen. Het is daar heerlijk rustig, je hoort de vogels fluiten. Dat moet zo blijven.'

Bibliotheek
Midden-Brabant

DE BIBLI

RONDE TA

STADSWI

Fred

'Wij proberen vooral buiten de hokjes te dóen'

Wie de showroom van garage Probaat binnenloopt ziet direct dat het hier niet alleen om auto's draait. Achterin staat een bar en naast de biechtstoel zit Fred Maasen gezellig aan de koffie met twee oudere buurtbewoners. 'We hebben veel mensen uit Tilburg-Noord die hun wagen al jaren bij ons in onderhoud hebben, dat scheidt een band. En inderdaad, we organiseren vaak culturele activiteiten en buurtontmoetingen. We zijn daar ooit eens mee begonnen omdat we het erg leuk vinden. Allemaal met als doel: hoe krijgen we jou achter de voordeur uit. We husselen mensen gewoon door elkaar.'

Tien jaar geleden verkaste het bedrijf vanuit het centrum naar deze plek in de Heikant, het oudste deel van Tilburg-Noord. 'We moesten weg, ons bedrijf paste daar niet meer. In het begin had ik echt de bokkenpruik op over die verhuizing. De wijk stond niet bepaald goed bekend, zo'n reputatie blijft lang hangen. Onterecht wat mij betreft. Iedereen moet weten dat het steeds beter gaat. We wonen met meer dan 120 nationaliteiten samen. Natuurlijk wringt dat weleens. Maar ik zie dat we steeds dichterbij elkaar komen, we maken écht een inhaalslag met z'n allen.'

'We zaten een half jaar op deze plek. Ineens besepte ik dat ik hier als kind vroeger vaak ben geweest. Het was de route naar de Efteling. Mijn vader tankte bij de pomp die er toen al was. Er is sindsdien veel bijgebouwd. Toch vind ik het nog steeds erg ruimtelijk, er is veel

groen. Wel mogen ze er de komende decennia best wat flats tussenuit slaan, da's beter voor de sociale contacten. Absoluut blijven moet de natuur aan de rand van de wijk. Op de Rugdijk is het zó mooi en rustig. Die ruimte moeten we niet volbouwen tot aan Udenhout.'

'Met een paar ondernemers vormen wij sinds kort de Noordmannen Onder die vlag organiseren we allerlei culturele activiteiten om dit stadsdeel positiever neer te zetten. Zo kwamen we in contact met de gemeente. Die ambtenaren vonden dat wij erg goed buiten de hokjes kunnen denken! We proberen altijd ook buiten de hokjes te dóen. Zo scholen wij een gevluchte logopedist uit Syrië om tot automonteur.'

Hoe het in de toekomst met zijn garagebedrijf gaat? 'Dat is best spannend. De overgang naar rijden op waterstof mag snel komen, al snijd ik dan in mijn eigen vingers want zulke auto's vergen minder onderhoud. Ik wilde airconditioning op zonne-energie, met infraroodverwarming. Dat zou € 80.000 gaan kosten, helaas een niet te verantwoorden investering. En wie weet zijn er sowieso minder auto's straks, laat iedereen zich hier vervoeren met een elektrische dolmus, zo'n Turkse taxi.'

